

Lastniki in izdajatelji: Okrajni odbori SZDL Crnomelj, Kočevje in Novo mesto. — Izhaja vsak petek. — Uredništvo in uprava: Novo mesto, Cesta komandanta Staneta 25. — Poštni predel 33. — Telefon uređenstva in uprave 127. — Tekoči račun pri Mestni hranilnici v Novem mestu 616-H-T-24. — Letna naročnina 480 din, polletna 240 din, četrtletna 120 din. — Tiska Tiskarna Slovenskega poročevalca v Ljubljani.

Dolenjski list

Tednik okrajev Črnomelj, Kočevje in Nc

STUDIJSKA KNJIŽNICA

NOVO MESTO

OD TEDNA DO TEDNA

Vprašanje Formoze še nadalje zavzema vodilno mesto na prvih straneh časnikov po vsem svetu. Komentatorji in uvodničarji razglašajo o vzrokih in razlogih te zaostritve in zlasti o tem, ali se utegne spopad razširiti.

Na pobudo Nove Zelandije je Varnostni svet OZN začel obravnavati to trenutno najbolj zaostreno mednarodno vprašanje. Ob soglasju ZDA in Velike Britanije so sklenili povabiti predstavnika LR Kitajske na sejo Varnostnega sveta. Sovjetska zveza pa je predlagala kot protitukrep, naj vključijo v dnevni red tekočo o »agresiji ZDA proti Kitajski«.

Ameriški Kongres je dal predsedniku Eisenhoweru na podlagi njegove poslanice poblastilo, da lahko uporabi ameriško vojsko za obrambo Formoze in za evakuacijo kumantanskih čet z manjših otokov, ki leže nedaleč od kitajskih obala.

Nekateri politični opazovalci sodijo, da je ta ukrep ZDA sad spoznanja, da se Mao Ce Tung in Ču En Laj nočeta zaplesti v splošno vojno z ZDA, ki bi imela nedogledne posledice za ves svet in da Kitajci z napadi na Tačenske in nekatere druge otoke samo preizkušajo, kako dolce smojeti, ne da bi trčeli ob ameriško vojsko.

Da bi nam bil položaj jasno pred očmi, moramo vedeni, da Formozo loči od kitajskega kopna samo kakih 109 milijonov in da leže Peskadorski otoki približno na pol poti med Formozo in Kitajsko obalo.

Razdalja torej ni velika. Nasprotni vojski sta si potemataki precej bliži. Torej je razumljivo, če govor britanski zunanjji minister Eden »eksplozivnem položaju«.

Kitajski in sovjetski predstavniki poudarjajo, da gre za vmešavanje in notranje zadeve LR Kitajske, ker so Formoze in bližnji otoki neodločivo del Kitajske, kar da potrjujejo tudi mednarodni dokumenti: kaščarska deklaracija iz 1943, pošdamska izjava iz 1945, in sporazum o kapitulaciji Japonske, ki je imela te otroke zasedene.

Značilen je odziv britanskih laburistov o tem vprašanju. V britanskem Spodnjem domu je vodja laburistov Attlee v intervjuju laburističnemu časniku »Daily Herald« predlagal, naj bi Čangkija in njene sodelavce poslali v pregnanstvo. Formozo nevratil, nato pa izvedel plebiscit, na katerem bi ljudstvo odločilo, ali želi biti priključeno v Kitajski in naposled zahteval, da je treba Formozo izločiti iz ameriškega slobodnega obroča.

Eden izmed najvplivnejših ameriških zunanjepolitičnih komentatorjev Walter Lipmann, kateremu vsekakor ni moč oditi, da »simpatizira s komunistom«, je te dni kritiziral resolucijo ameriškega Kongresa o obrambi Formoze. »Kaže, pravi Lipmann, »da je resolucija pravico do obrambe Formoze in Peskadorskih otokov zasnovana na naših državnih interesih, ne pa na pravnenem položaju, ki je nastal po vojni z Japonsko. Se več. Resolucija je napravila iz ZDA v osebi predsednika Eisenhowerja sodnika, ki določa, kakšni vojaški ukrepi so upravičeni na ozemlju, ki je zakoniti del Kitajske.«

Ob koncu lahko za zdaj izrazimo samo upanje, da bodo tudi to zaostreno vprašanje spravljati z dnevnega reda z diplomatskimi pogajanjami. V zvezi s tem je treba opozoriti na še nepotrebne vesti, da bi morebiti utegnilo priti do konferenca o vprašanju Formoze, podobne ženevski, na kateri so lani poleti napravili konec vojn v Indoklini. To bi bila vsekakor pametna pot, kajti vojna kot povod in vedno tudi v tem primeru ne bi mogla rešiti vprašanja, zaradi katerih bi bila sprožena.

Za varnost prometa smo odgovorni vsi

Lani v novomeškem okraju 54 prometnih nezgod — 47 milijonov škode

Prometne nesreče so tudi na naših cestah vedno bolj pogoste. Temu ni vzrok samo povečani promet z motorimi vozili se danes in večini primerov niso naučili voziti po desni strani ceste. Vse polno je primerno, da voznik takega vozila zaspri na vozu ali pa je v vinjenem stanju, živilna pa gre kot se ji zlubi. Prava redkost je v nočnih urah svetilki, čeprav bi jo moral po predpisih imeti vsak voznik. Kolo je najpogosteje prometno sredstvo delovnega človeka pri

nas, ker je najceneje in dočak praktično. Toda gotovo polovica koles, ki so v prometu, v predpisem stanju glede zavor, zvonca in luči. Koliko je primerov, da se na enem kolesu peljeti dva, ali da je kolo obloženo kot kakša tovorna živila. Potem rezanje ovinkov, ki je pri kolesarjih tako priljubljeno. Poleg tega moramo navesti tudi, da je opaziti prav pri kolesarjih največ brezobzirnosti do pešcev in prometnih predpisov. Lani sta se dogodili v Novem mestu dve taksi prometnih nezgod, ki potrijuta, da to navede na račun kolesarjev. V enem primeru je kolesar podrl invalid, ki je bil poškodovan v novomeškem okraju na nujno opozarjanju, da moramo vprašanju varnosti prometa in pravilnemu koriščanju prometnih sredstev in naprav posvečati mnogo več pažnje.

V letu 1954 je bilo na območju novomeškega okraja 54 prometnih nezgod, ki so terjale tudi dve človeški žrtvi. Poleg tega sta bila ubita dva konj, težko poškodovanih najmanj 7 ljudi, laže pa več kot enkrat toliko. Skupna matematična škoda zaradi prometnih nezgod je ogromna, saj znaša okoli 47 milijonov 600.000 dinarjev! Seveda niso v teh številkah zapovedane izgube na zaslužku poškodovanih oseb in vozil ter izguba živiljen, ki jih praktično ni mogoče oceniti.

Kateri so glavni vzroki nesreč na cestah? Cestne omrežje je v novomeškem okraju do dolga blizu 47 kilometrov. Ravnih in dovolj širokih ter zgoraj cer v tem omrežju skoraj ni. Vožnja po takih cestah zahteva od vozočnika skorajno previdnost in zmerno hitrost. Tega mnogi naši šoferji ne upoštevajo. Človek se mora zgroziti, ko vidi polno načrteno tovorno avtomobil ali avtobus, ki drvi z veliko hitrostjo celo skozi mesto in naselja, samo ob misli, kaj če bi v tem trenutku nekje skočil na cesto otrok zl odresal človek! Nepremišljeno hitra vožnja je vzrok nesreč prometnih nezgod. Vinjenost voznikov je drugi vzrok prometnih nezgod. Vinjen vožnja po takih cestah zahteva od vozočnika skorajno previdnost in zmerno hitrost. Tega mnogi naši šoferji ne upoštevajo. Človek se mora zgroziti, ko vidi polno načrteno tovorno avtomobil ali avtobus, ki drvi z veliko hitrostjo celo skozi mesto in naselja, samo ob misli, kaj če bi v tem trenutku nekje skočil na cesto otrok zl odresal človek! Nepremišljeno hitra vožnja je vzrok nesreč prometnih nezgod. Vinjenost voznikov je drugi vzrok prometnih nezgod. Vinjen vožnja po takih cestah zahteva od vozočnika skorajno previdnost in zmerno hitrost. Tega mnogi naši šoferji ne upoštevajo. Človek se mora zgroziti, ko vidi polno načrteno tovorno avtomobil ali avtobus, ki drvi z veliko hitrostjo celo skozi mesto in naselja, samo ob misli, kaj če bi v tem trenutku nekje skočil na cesto otrok zl odresal človek! Nepremišljeno hitra vožnja je vzrok nesreč prometnih nezgod. Vinjenost voznikov je drugi vzrok prometnih nezgod. Vinjen vožnja po takih cestah zahteva od vozočnika skorajno previdnost in zmerno hitrost. Tega mnogi naši šoferji ne upoštevajo. Človek se mora zgroziti, ko vidi polno načrteno tovorno avtomobil ali avtobus, ki drvi z veliko hitrostjo celo skozi mesto in naselja, samo ob misli, kaj če bi v tem trenutku nekje skočil na cesto otrok zl odresal človek! Nepremišljeno hitra vožnja je vzrok nesreč prometnih nezgod. Vinjenost voznikov je drugi vzrok prometnih nezgod. Vinjen vožnja po takih cestah zahteva od vozočnika skorajno previdnost in zmerno hitrost. Tega mnogi naši šoferji ne upoštevajo. Človek se mora zgroziti, ko vidi polno načrteno tovorno avtomobil ali avtobus, ki drvi z veliko hitrostjo celo skozi mesto in naselja, samo ob misli, kaj če bi v tem trenutku nekje skočil na cesto otrok zl odresal človek! Nepremišljeno hitra vožnja je vzrok nesreč prometnih nezgod. Vinjenost voznikov je drugi vzrok prometnih nezgod. Vinjen vožnja po takih cestah zahteva od vozočnika skorajno previdnost in zmerno hitrost. Tega mnogi naši šoferji ne upoštevajo. Človek se mora zgroziti, ko vidi polno načrteno tovorno avtomobil ali avtobus, ki drvi z veliko hitrostjo celo skozi mesto in naselja, samo ob misli, kaj če bi v tem trenutku nekje skočil na cesto otrok zl odresal človek! Nepremišljeno hitra vožnja je vzrok nesreč prometnih nezgod. Vinjenost voznikov je drugi vzrok prometnih nezgod. Vinjen vožnja po takih cestah zahteva od vozočnika skorajno previdnost in zmerno hitrost. Tega mnogi naši šoferji ne upoštevajo. Človek se mora zgroziti, ko vidi polno načrteno tovorno avtomobil ali avtobus, ki drvi z veliko hitrostjo celo skozi mesto in naselja, samo ob misli, kaj če bi v tem trenutku nekje skočil na cesto otrok zl odresal človek! Nepremišljeno hitra vožnja je vzrok nesreč prometnih nezgod. Vinjenost voznikov je drugi vzrok prometnih nezgod. Vinjen vožnja po takih cestah zahteva od vozočnika skorajno previdnost in zmerno hitrost. Tega mnogi naši šoferji ne upoštevajo. Človek se mora zgroziti, ko vidi polno načrteno tovorno avtomobil ali avtobus, ki drvi z veliko hitrostjo celo skozi mesto in naselja, samo ob misli, kaj če bi v tem trenutku nekje skočil na cesto otrok zl odresal človek! Nepremišljeno hitra vožnja je vzrok nesreč prometnih nezgod. Vinjenost voznikov je drugi vzrok prometnih nezgod. Vinjen vožnja po takih cestah zahteva od vozočnika skorajno previdnost in zmerno hitrost. Tega mnogi naši šoferji ne upoštevajo. Človek se mora zgroziti, ko vidi polno načrteno tovorno avtomobil ali avtobus, ki drvi z veliko hitrostjo celo skozi mesto in naselja, samo ob misli, kaj če bi v tem trenutku nekje skočil na cesto otrok zl odresal človek! Nepremišljeno hitra vožnja je vzrok nesreč prometnih nezgod. Vinjenost voznikov je drugi vzrok prometnih nezgod. Vinjen vožnja po takih cestah zahteva od vozočnika skorajno previdnost in zmerno hitrost. Tega mnogi naši šoferji ne upoštevajo. Človek se mora zgroziti, ko vidi polno načrteno tovorno avtomobil ali avtobus, ki drvi z veliko hitrostjo celo skozi mesto in naselja, samo ob misli, kaj če bi v tem trenutku nekje skočil na cesto otrok zl odresal človek! Nepremišljeno hitra vožnja je vzrok nesreč prometnih nezgod. Vinjenost voznikov je drugi vzrok prometnih nezgod. Vinjen vožnja po takih cestah zahteva od vozočnika skorajno previdnost in zmerno hitrost. Tega mnogi naši šoferji ne upoštevajo. Človek se mora zgroziti, ko vidi polno načrteno tovorno avtomobil ali avtobus, ki drvi z veliko hitrostjo celo skozi mesto in naselja, samo ob misli, kaj če bi v tem trenutku nekje skočil na cesto otrok zl odresal človek! Nepremišljeno hitra vožnja je vzrok nesreč prometnih nezgod. Vinjenost voznikov je drugi vzrok prometnih nezgod. Vinjen vožnja po takih cestah zahteva od vozočnika skorajno previdnost in zmerno hitrost. Tega mnogi naši šoferji ne upoštevajo. Človek se mora zgroziti, ko vidi polno načrteno tovorno avtomobil ali avtobus, ki drvi z veliko hitrostjo celo skozi mesto in naselja, samo ob misli, kaj če bi v tem trenutku nekje skočil na cesto otrok zl odresal človek! Nepremišljeno hitra vožnja je vzrok nesreč prometnih nezgod. Vinjenost voznikov je drugi vzrok prometnih nezgod. Vinjen vožnja po takih cestah zahteva od vozočnika skorajno previdnost in zmerno hitrost. Tega mnogi naši šoferji ne upoštevajo. Človek se mora zgroziti, ko vidi polno načrteno tovorno avtomobil ali avtobus, ki drvi z veliko hitrostjo celo skozi mesto in naselja, samo ob misli, kaj če bi v tem trenutku nekje skočil na cesto otrok zl odresal človek! Nepremišljeno hitra vožnja je vzrok nesreč prometnih nezgod. Vinjenost voznikov je drugi vzrok prometnih nezgod. Vinjen vožnja po takih cestah zahteva od vozočnika skorajno previdnost in zmerno hitrost. Tega mnogi naši šoferji ne upoštevajo. Človek se mora zgroziti, ko vidi polno načrteno tovorno avtomobil ali avtobus, ki drvi z veliko hitrostjo celo skozi mesto in naselja, samo ob misli, kaj če bi v tem trenutku nekje skočil na cesto otrok zl odresal človek! Nepremišljeno hitra vožnja je vzrok nesreč prometnih nezgod. Vinjenost voznikov je drugi vzrok prometnih nezgod. Vinjen vožnja po takih cestah zahteva od vozočnika skorajno previdnost in zmerno hitrost. Tega mnogi naši šoferji ne upoštevajo. Človek se mora zgroziti, ko vidi polno načrteno tovorno avtomobil ali avtobus, ki drvi z veliko hitrostjo celo skozi mesto in naselja, samo ob misli, kaj če bi v tem trenutku nekje skočil na cesto otrok zl odresal človek! Nepremišljeno hitra vožnja je vzrok nesreč prometnih nezgod. Vinjenost voznikov je drugi vzrok prometnih nezgod. Vinjen vožnja po takih cestah zahteva od vozočnika skorajno previdnost in zmerno hitrost. Tega mnogi naši šoferji ne upoštevajo. Človek se mora zgroziti, ko vidi polno načrteno tovorno avtomobil ali avtobus, ki drvi z veliko hitrostjo celo skozi mesto in naselja, samo ob misli, kaj če bi v tem trenutku nekje skočil na cesto otrok zl odresal človek! Nepremišljeno hitra vožnja je vzrok nesreč prometnih nezgod. Vinjenost voznikov je drugi vzrok prometnih nezgod. Vinjen vožnja po takih cestah zahteva od vozočnika skorajno previdnost in zmerno hitrost. Tega mnogi naši šoferji ne upoštevajo. Človek se mora zgroziti, ko vidi polno načrteno tovorno avtomobil ali avtobus, ki drvi z veliko hitrostjo celo skozi mesto in naselja, samo ob misli, kaj če bi v tem trenutku nekje skočil na cesto otrok zl odresal človek! Nepremišljeno hitra vožnja je vzrok nesreč prometnih nezgod. Vinjenost voznikov je drugi vzrok prometnih nezgod. Vinjen vožnja po takih cestah zahteva od vozočnika skorajno previdnost in zmerno hitrost. Tega mnogi naši šoferji ne upoštevajo. Človek se mora zgroziti, ko vidi polno načrteno tovorno avtomobil ali avtobus, ki drvi z veliko hitrostjo celo skozi mesto in naselja, samo ob misli, kaj če bi v tem trenutku nekje skočil na cesto otrok zl odresal človek! Nepremišljeno hitra vožnja je vzrok nesreč prometnih nezgod. Vinjenost voznikov je drugi vzrok prometnih nezgod. Vinjen vožnja po takih cestah zahteva od vozočnika skorajno previdnost in zmerno hitrost. Tega mnogi naši šoferji ne upoštevajo. Človek se mora zgroziti, ko vidi polno načrteno tovorno avtomobil ali avtobus, ki drvi z veliko hitrostjo celo skozi mesto in naselja, samo ob misli, kaj če bi v tem trenutku nekje skočil na cesto otrok zl odresal človek! Nepremišljeno hitra vožnja je vzrok nesreč prometnih nezgod. Vinjenost voznikov je drugi vzrok prometnih nezgod. Vinjen vožnja po takih cestah zahteva od vozočnika skorajno previdnost in zmerno hitrost. Tega mnogi naši šoferji ne upoštevajo. Človek se mora zgroziti, ko vidi polno načrteno tovorno avtomobil ali avtobus, ki drvi z veliko hitrostjo celo skozi mesto in naselja, samo ob misli, kaj če bi v tem trenutku nekje skočil na cesto otrok zl odresal človek! Nepremišljeno hitra vožnja je vzrok nesreč prometnih nezgod. Vinjenost voznikov je drugi vzrok prometnih nezgod. Vinjen vožnja po takih cestah zahteva od vozočnika skorajno previdnost in zmerno hitrost. Tega mnogi naši šoferji ne upoštevajo. Človek se mora zgroziti, ko vidi polno načrteno tovorno avtomobil ali avtobus, ki drvi z veliko hitrostjo celo skozi mesto in naselja, samo ob misli, kaj če bi v tem trenutku nekje skočil na cesto otrok zl odresal človek! Nepremišljeno hitra vožnja je vzrok nesreč prometnih nezgod. Vinjenost voznikov je drugi vzrok prometnih nezgod. Vinjen vožnja po takih cestah zahteva od vozočnika skorajno previdnost in zmerno hitrost. Tega mnogi naši šoferji ne upoštevajo. Človek se mora zgroziti, ko vidi polno načrteno tovorno avtomobil ali avtobus, ki drvi z veliko hitrostjo celo skozi mesto in naselja, samo ob misli, kaj če bi v tem trenutku nekje skočil na cesto otrok zl odresal človek! Nepremišljeno hitra vožnja je vzrok nesreč prometnih nezgod. Vinjenost voznikov je drugi vzrok prometnih nezgod. Vinjen vožnja po takih cestah zahteva od vozočnika skorajno previdnost in zmerno hitrost. Tega mnogi naši šoferji ne upoštevajo. Človek se mora zgroziti, ko vidi polno načrteno tovorno avtomobil ali avtobus, ki drvi z veliko hitrostjo celo skozi mesto in naselja, samo ob misli, kaj če bi v tem trenutku nekje skočil na cesto otrok zl odresal človek! Nepremišljeno hitra vožnja je vzrok nesreč prometnih nezgod. Vinjenost voznikov je drugi vzrok prometnih nezgod. Vinjen vožnja po takih cestah zahteva od vozočnika skorajno previdnost in zmerno hitrost. Tega mnogi naši šoferji ne upoštevajo. Človek se mora zgroziti, ko vidi polno načrteno tovorno avtomobil ali avtobus, ki drvi z veliko hitrostjo celo skozi mesto in naselja, samo ob misli, kaj če bi v tem trenutku nekje skočil na cesto otrok zl odresal človek! Nepremišljeno hitra vožnja je vzrok nesreč prometnih nezgod. Vinjenost voznikov je drugi vzrok prometnih nezgod. Vinjen vožnja po takih cestah zahteva od vozočnika skorajno previdnost in zmerno hitrost. Tega mnogi naši šoferji ne upoštevajo. Človek se mora zgroziti, ko vidi polno načrteno tovorno avtomobil ali avtobus, ki drvi z veliko hitrostjo celo skozi mesto in naselja, samo ob misli, kaj če bi v tem trenutku nekje skočil na cesto otrok zl

Rez v vinogradih

Star slovenski pregovor pravi, da je rez v vinogradih že polovica trgovate. Pri tem je seveda mišljena pravilno opravljena rez. Ker so ponekod naši vinogradniki izkoristili letošnjo mimo zimo in že obrezali svoje vinograde, drugod pa bodo to storili proti koncu zime, je prav, da o tem prvem, lahko pa rečemo, budi najvažnejšem delu v vinogradih, povemo malo več.

Sicer se čudimo, ampak starina vinogradniška literatura uporno trdi, da je bila prvi rez za pravzaprav koza, ki je s tem, da je obzirala oziroma obgrizavala mladice vinske trte, opozorila na izredno dobre posledice rez. Danes predstavlja vsakoletna rez v bistvu vzgoja vinske trte in nič drugega. Če bi trte ne vzgajali na ta način, bi se tako razrasla, da bi vsak prehod po vinogradu bil nemogoč, grozje bi pa sploh ne dozorelo. Trta bi kmalu oslabela in različne bolezni in škodljivci bi se na njej kar dobro počutili.

Z redno in pravilno rezijo dosegemo, da nam vinska trta redno roditi, saj trsu z rezjo direktno načakemo, kje in koliko naj roditi. Poleg redne rodnosti pa vplivamo z rezjo tudi na kvaliteto predelka in obenem damo tri primerno obliku. Da je treba pri izvajaju tega važnega strokovnega posla marsikaj vedeti in ne marsikaj misliti, nam je dokaz tradicionalna skrb naših vinogradnikov, ki najrajsi rez sami opravljajo ter jo le izjemoma zaupajo šku komoru.

Rezač mora na trsu dobro razlikovati predvsem sledete:

1. enoletni les — mladice ali roze, ki so zrasle v preteklem letu, kajti one na starem lesu običajno niso rodne ali pa le izjemoma,

2. dvoletni rez se razlikuje od enoletnega po tem, da je debolejši, da se ljube lušči od lesa v pramenih in da nima očes,

3. stari les predstavlja pravzaprav nadzemno deblo in krase. Ta les je debelejši ali tanjši, vedno pa pokrit s skorjo, ki nudi raznimi škodljivcem večkrat ugodno zavetišče. Zato se priporoča, da se ob času trse rez skorja odstrani. Na starem lesu so speča očesa, ki pri močnejšem dotoču hranljivih sokov počnejo tudi mladice, ki so seveda navadno nerodne, ker stoje na starem lesu, večkrat nam pa prav pridejo, ker nam služijo kot

4. nadomestni les za ponizanje celotnega trsa, če nam je že trs previsoko zlezel s svojim debлом. Pri nekaterih sortah, kot je na primer portugalka, iz starega lesa zelo redko počnejo mladice, ki bi nam lahko služile kot nadomestni les.

Vinogradniki celo včasih namenome ranijo, s škarjami deblo, da bi pri taki sorti, ki drugače redko poganja mladice na starem lesu, izvajali večji dotoč sokov in s tem tudi pritiški na speča očesa, da bi pognala mladice.

Da trs pravilno obrežemo, moramo upoštevati naslednje činitelje:

1. kakšno sorto imamo pred seboj. Dosedanja praksa nas je učila, da sorte, ki imajo velike grozde in debeli jagode, režejo na kratko, to se pravi samo na reznicu. Sorte, ki imajo majhne grozde in bolj drobne jagode pa so priporočali rezati na dolgo, to je na šparone. Razni poskusi v ta namen, pa so pokazali, da je pri daljši rez rezultat precej boljši. Zato priporočamo dolgo rez ali rez na šparone pri vseh sortah brez oziroma ne delebotost jagod, če le moč trsa in podlaga to dopušča.

2. Gnojenje vinograda je važen činitelj, saj vemo, da vinograd, ki je bolj pogojen, lahko vedno nekaj več nalagamo.

3. Starost vinogradnega je tudi važen činitelj, ker mladini vinogradom, ki so komaj začeli roditi, ne smemo toliko nalagati kot starini, ki so v polni moći. Vinograd, katerega nameravamo obnoviti obrežemo "na smrť", to se pravi kolikor mogoče, da ga izkoristimo.

4. Po bogatih letinah nalagamo trsu nekaj manj, da mu damo možnost, da se okrepi.

5. Vinogradom, si so trpeli zaradi raznih bolezni, škodljivcev in elementarnih nesreč tudi ne

Ing. Lojze Hrk

Prešernov dan naj postane posled posod dan volil
kulturnim ustanovam in društvom ter dan nagrad in poohval kulturnim in prosvetnim delavcem. Letašnji kulturni teden bodi namenjen predvsem ljudskim knjižnicam in čitalnicam, njihovi ureditvi in obogatitvi. Knjižna akcija daje za to dovolj možnosti in ugodnosti. S pomočjo vseh družbenih činiteljev, ki razpolagajo z denarjem, naj bo letos položen temelj za stalen in neprekiniten razvoj ljudskih knjižnic. Tako naj postanejo te knjižnice ob stalni skrbi vse naše družbe v vsaki občini poleg šole temeljna prosvetna ustanova, vsem dostopen in bogat vir znanja, duševne obogativne in lepega razvedrila.

(Iz razгласa Izvršnega odbora Ljudske prosvete Slovenije)

Valentin Čerman:

Pojasnilo gozdnim posestnikom

(Nadaljevanje) gleda izvajanja predpisov o gospodarjenju z gozdovi

Po istih kriterijih kot je razdeljen republiški plan sečenje lesa na posamezne okraje, je okrajni plan razdeljen na posamezne občine, to je v skladu s pravzapravno zmogljivostjo gozdrov in po načelu trajnega gospodarjenja z njimi. Ta plan izdela Okrajna uprava za gozdarstvo ob solevanju okrajne in občinskih gozdarških komisij. Vzporedno s tem se izdela plan gozdnovzgojnih, gozdnovzvarstvenih in gozdnotehničnih ter drugih del.

Okrajna uprava za gozdarstvo določi rok, v katerem morajo gozdnim posestnikom, ki žele sekati les, vložiti prrošnje za izdajo sečnega dovoljenja. Rok za vlaganje prrošnj je javljen občinam s posebno okrožnico in vseimi navodili, ki o tem, na krajenvno običajem način, obveste gozdnine posestnika. Prrošnja se vloži na posebni tiskovini na tisti občini, na katere območju je

göz, v katerem želi prosilec sekati. Vse prrošnje za sečnje lesa, ki so vložene v določenem roku, so takšne proste. Vsaka občina mora voditi poseben seznam vloženih prrošenj za sečnjo lesa s potrebnimi podatki. Po preteku roka za vlaganje prrošnj se seznam zaključi in ugotovi celotna zaprosena količina lesa za posek, ločeno po drevesni vrsti, za lastno porabo in prrošnji.

Tu moramo pripomniti, da

uredila o sečnji lesu v členu 7.

v tretjem odstavku sicer

določa, da se prrošnje za

sečno dovoljenje vlagajo pri

priostojni občini le v primeru,

kadar je tudi rešitev v njeni

priostnosti, to je kadar gre

za izdajo sečnega dovoljenja

do 10 prm dry za lastne potrebe prisilca. Ne glede na to

določbo pa smo menjena, da bo

reševanje prrošnj po opisani

postopku mnogo bolj

zavojljeno in objektivno, kot

pa če bi jih reševala Okrajna

uprava za gozdarstvo neposred-

no drugih del.

Tu moramo pripomniti, da

uredila o sečnji lesu v členu

7. v tretjem odstavku sicer

določa, da se prrošnje za

sečno dovoljenje vlagajo pri

priostojni občini le v primeru,

kadar je tudi rešitev v njeni

priostnosti, to je kadar gre

za izdajo sečnega dovoljenja

do 10 prm dry za lastne potrebe

prisilca. Ne glede na to

določbo pa smo menjena, da bo

reševanje prrošnj po opisani

postopku mnogo bolj

zavojljeno in objektivno, kot

pa če bi jih reševala Okrajna

uprava za gozdarstvo neposred-

no drugih del.

Tu moramo pripomniti, da

uredila o sečnji lesu v členu

7. v tretjem odstavku sicer

določa, da se prrošnje za

sečno dovoljenje vlagajo pri

priostojni občini le v primeru,

kadar je tudi rešitev v njeni

priostnosti, to je kadar gre

za izdajo sečnega dovoljenja

do 10 prm dry za lastne potrebe

prisilca. Ne glede na to

določbo pa smo menjena, da bo

reševanje prrošnj po opisani

postopku mnogo bolj

zavojljeno in objektivno, kot

pa če bi jih reševala Okrajna

uprava za gozdarstvo neposred-

no drugih del.

Tu moramo pripomniti, da

uredila o sečnji lesu v členu

7. v tretjem odstavku sicer

določa, da se prrošnje za

sečno dovoljenje vlagajo pri

priostojni občini le v primeru,

kadar je tudi rešitev v njeni

priostnosti, to je kadar gre

za izdajo sečnega dovoljenja

do 10 prm dry za lastne potrebe

prisilca. Ne glede na to

določbo pa smo menjena, da bo

reševanje prrošnj po opisani

postopku mnogo bolj

zavojljeno in objektivno, kot

pa če bi jih reševala Okrajna

uprava za gozdarstvo neposred-

no drugih del.

Tu moramo pripomniti, da

uredila o sečnji lesu v členu

7. v tretjem odstavku sicer

določa, da se prrošnje za

sečno dovoljenje vlagajo pri

priostojni občini le v primeru,

kadar je tudi rešitev v njeni

priostnosti, to je kadar gre

za izdajo sečnega dovoljenja

do 10 prm dry za lastne potrebe

prisilca. Ne glede na to

določbo pa smo menjena, da bo

reševanje prrošnj po opisani

postopku mnogo bolj

zavojljeno in objektivno, kot

pa če bi jih reševala Okrajna

uprava za gozdarstvo neposred-

no drugih del.

Tu moramo pripomniti, da

uredila o sečnji lesu v členu

7. v tretjem odstavku sicer

določa, da se prrošnje za

sečno dovoljenje vlagajo pri

priostojni občini le v primeru,

kadar je tudi rešitev v njeni

priostnosti, to je kadar gre

za izdajo sečnega dovoljenja

do 10 prm dry za lastne potrebe

prisilca. Ne glede na to

določbo pa smo menjena, da bo

Najstrožja kazen za zločin na državnem posestvu Borovcu

Morilec Gorjup obsojen na smrt na vislicah

Težko si navaden človek dva tisočaka. Po nekaj dneh odstotnosti se je spet vrnil na posestvo in ob tej priliki pobral še Mlakarjevo obliko. Zaradi surovosti in nasilnosti je bil kmalu odpuščen iz dela.

Po odkritju zločina so kriminalni organi napeli vse sile, da odkrijeta storilca in to se jim je tudi po daljšem trudu posrečilo. Zločinec Gorjup je v preiskavi končno le priznal dejanje, v pismenom zagovoru pa je podrobno in prostodrušno opisal ves potek zločina. Kot edini razlog je navedel, da je Mlakar imel denar, pa ga je potreboval za tobak in pičajo. Ta svoj dokaj odkrit zagovor, je pozneje spremeni v in v tem navajal, da ga je ubil iz maščevanja, ker je Mlakar njega v prepriču zaradi neke Lizike udaril s stolom.

Na razpravi pred novomeškim okrožnim sodiščem 5. janija je bilo sami presodimo po tem, da je fant, čeprav še mlad, pazil na vsak dinar in si skrbno spravljal prihranke. Prav ti prihranki mladega Mlakarja, pa so bili, kot kaže, povod krvavega zločina. Gorjup je bil znak kot velik surovež in nasilnik, ki je bil poprej že dva ali trikrat kaznovan. Ker sta skupaj stanovala, je Gorjup opazil, da ima Mlakar med obliko v kovčku prihranjenih 25.000 din. Da pride do tega denarja je zasnovan zločinski naklep, ki ga je 10. aprila 1953 zvečer okoli 21. ure tudi storil. Mlakar je takrat že ležal na postelji obrnjen k zidu — če je spal ni ugotovljeno — ko je Gorjup prinesel v sobo sekiro in Mlakarja dvakrat udaril s topim delom sekire po glavi. Ubil ga je na mestu. Nato je truplo zavil v konjsko odojo in ga zavezkel na dvorišče. Tu je privzignil pokrov greznice in žrtve počasi stlačil vanjo, pokrov pa spet položil nazaj. Ko se je še umil in zabrisal vse sledove, je šel spati in je, po lastni izpovedi, kar lepo spal...

Zločin je ostal prikrit, ker ni nikče podrobneje poizvedoval za Mlakarem. Mislišči so pa, da je odšel za zasluzkom drugam ali pa morda tudi čez mejo. Po naključju so zločin odkrili še 27. marca 1954 ko so izpraznjevali greznicu. Gorjup je namreč drugi dan pobral denar in odšel na dopust v Poljčane in Celje, kjer je denar zapravljal. Med drugim si je kupil tudi obliko. Neki deklini, pri kateri je prespal, je kavalirsko podaril.

vsi, ki so bili navzoči, lahko videli v Gorjupu neverjetno zakrnjenega in pokvarjenega zločincu. Na prvi razpravi 5. junija lani sploh ni odgovarjal na nobeno vprašanje sodnikov, tožilca ali zagovornika. Trdovratno je gledal v tla in molčal. Niti enemu človeku ni pogledal v oči. Na predlog branilca je bila razprava preložena. Gorjup pa poslan v opazovanje psihiatru, da ni morda duševno neuravnošen. Ta je potrdil, da je Gorjup gledal duševnega stanja povsem normalen in torej v celoti odgovoren za svoje dejanje. Tudi na drugi razpravi 25. januarja letos je od začetka trmasto molčal, pozneje pa je le začel odgovarjati na posamezna vprašanja, toda skrajno drzno in surovo. Svoja dva prvotna zagovora je spet deloma spremenil, in navajal, da je Mlakar ubil, ker ga je ta zmerjal. Ko je stopila v sodno dvorano njegova mati, je niti pogledal, prav tako ne,

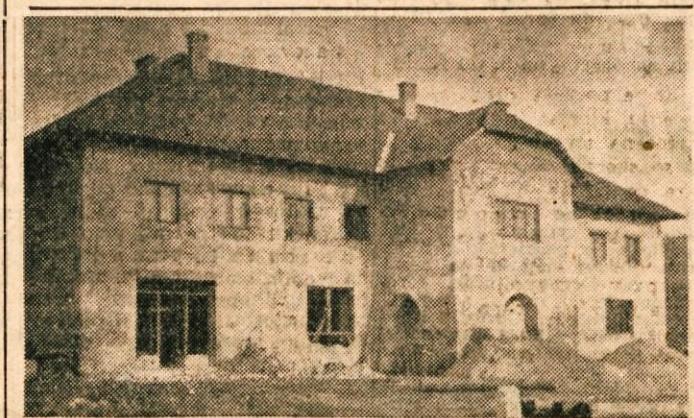
ko je med vratil padla v nezvest. Na vprašanje, kam je dal Mlakarja po uboji, je cincino rekel, da ga je vrgel v greznicu in pri tem odgovor se še nasmejal. Prav tako se je nasmejal, ko je povedal, da je nato greznicu spet zaprl s pokrovjem. Na vprašanje kakšni so njegovi domači, je rekel, da je treba vse postreljati. Glede vložnih tativ, za katere se je moral prav tako zagovarjati na tej razpravi, je dejal: »Eh, kaj, to so bile same nič vredne stvari.«

Sodbo okrožnega sodišča, ki se glasi smrt na vislicah in trajno izgubo državljanških pravic, je sprejel ravnuščno. Za také skrajne izprijence, ki so poleg tega še nevarni sočlovečki in premoženju, kašniki ne bi veliko našli v sošnih analih, res ne more biti mesta v človeški družbi. Najstrožja kazen, ki jo je izreklo nad njim okrožno sodišče v Novem mestu, je edina pravična kazen za tak zločin.

Mizarsko podjetje Podgorje se lepo razvija

Petelin in oblič sta znaka Mizarskega podjetja Podgorje v Sentjerneju, ki je nastalo iz skromnih začetkov 1951, ko je nekaj mož prišlo z delom v razbiti šupi. Kaj kmalu je zrasla ob pomoči oblasti v okviru

galeta so morali stavbo podaljšati. V ta namesti so podrli star, skrajno neprimeren gasilski dom (tako bomo končno, kot kaže, pršli tudi do novega primerenega gasilskega doma, ker so ga že pričeli graditi).

V Predgradu ob Kolpi bo kmalu dograjen zadružni dom

kmetijske zadruge na istem kraju lepa stavba, v katero so se vsebili kaj nato strojji in ljude. Dela je bilo dovolj, vedeni več in podjetje se je vedelo. Tudi novi prostori so kmalu postali preteśni, ker so z večjimi naročili prihajali v podjetje novi delavci. Konec lanske-

ga leta so moral stavbo podaljšati.

Delovni kolektiv tega podjetja pa ne misli ostati samo v tem obsegu. Spet snujejo nove načrte in premišljajo, kako bi stavbo in s tem podjetje še razširili ter dali zaslukel še več ljudem. Vse kaže, da bo treba v doglednem času zidati povsem novo stavbo. Kvalitetni izdelki podjetja jamčijo za nadaljnji razvoj. Toda to ni edina dobra plat tega kolektiva. Se nekaj je, kar dela čast temu kolektivu, namreč da poleg rednih obveznih dajatev, ki jih odvaja za družbene potrebe, ob vsaki priliki daje lepe prispevke v denaru ali izdelki za akcije raznih organizacij in ustavov.

Mizarsko podjetje Podgorje je eno izmed podjetij bodočih sentjernejskih komun. Ker so taka dobro stolječa podjetja važen gospodarski in socialni činitelj, bomo v bodoče seznanili naše bralce še z ostalimi podjetji.

Odpravimo še to

Na račun čnomaljskega kino podjetja je bilo povedano že veliko opaz, vendar se stvari ne izboljšajo, vsaj za delj-časa ne. Tako je bilo že tečni kritizirano, zakaj sa mladini izpod Antonija Čvelbarja, dajše mojster Franc Kovačič, upravni odbor s predsednikom Alojzijem Janščkovcem na čelu, delavski svet pod predsedstvom Jožeta Hudoklina ter knjigovodja Slavko

noročjuje iz vseh tozadnevnih predpisov.

Odpravimo še to

Pred pričetkom igre je velemostra pozdravil predstavnike okrajne Šahovske zveze tovaris Paradiž. Števankanje je prisostvovalo veliko gledalcev, ki so živo zasedovali potek igre. Med nasprotviki je imel velemoster tudi dve ženski, ki je Kraljevino v Klaričevu, ki sta med zadnjimi »pololi« orozje.

22. januarja je velemoster Pirc igral simultano proti ribnikiški Šahistom v Ribnici. Ti so bili zanj trsi oreh kot kočevski, saj je izgubil pet partij, remiziral pa eno.

Šahovsko prvenstvo Črnomelja

Turnir za prvenstvo Črnomelja v letu 1954 se je zaradi nekajkrat oziroma izkucil še sedaj. V ostri konkurenči je zmagal prvakokovški Kobler. Zagovalec ni imel lahkega posla. Predvsem je dobro igral Jersič, potem Princ in Materič. Šlabica sta se odrezala Klemenc in Vlahovič. Vidmo vlogo na turnirju je imela mladina. Pripravili pa nismo, da bi jim dajali Dijesko, domači lažni usmerila in jim dala več prostora, da ob doloečenih dnevih, kajti potem v mladini se bolje zajedno.

Pričak Crnomelja za 1954 je Kobler (12 točk), sledijo Princ (11 in pol), Materič (11), Klemenc (9 in pol), Vlahovič (9), Miketič in Goriček (6 in pol), Vetrin (6), Ida.

Šahovsko prvenstvo Črnomelja

Turnir za prvenstvo Črnomelja v letu 1954 se je zaradi nekajkrat oziroma izkucil še sedaj. V ostri konkurenči je zmagal prvakokovški Kobler. Zagovalec ni imel lahkega posla. Predvsem je dobro igral Jersič, potem Princ in Materič. Šlabica sta se odrezala Klemenc in Vlahovič. Vidmo vlogo na turnirju je imela mladina. Pripravili pa nismo, da bi jim dajali Dijesko, domači lažni usmerila in jim dala več prostora, da ob doloečenih dnevih, kajti potem v mladini se bolje zajedno.

Pričak Crnomelja za 1954 je Kobler (12 točk), sledijo Princ (11 in pol), Materič (11), Klemenc (9 in pol), Vlahovič (9), Miketič in Goriček (6 in pol), Vetrin (6), Ida.

Prvi letošnji požar v Novem mestu

26. januarja ob šestih zvečer je začelo goreti v podstrešju stanovanju hiše Josipine Bohte na Kandijski cesti.

Ogenj je nastal v leseni votli steni poleg dimnika. Stanovalci so sicer opazili, da se v stanovanju nabira dim, toda niso mogli ugotoviti, od koder prihaže. Ker pa je dim bilo eden, včer, stena je po postala vroča, so takoj vedeli, kaj se godi. Poklicani gasilci so bili takoj na mestu in ugnani nam, da ne določi posameznih proti razigranju in v zelo ostrim dozadom. Sele v drugem polku.

Prispevali so vse potrebno za hitro gašenje, nato pa odprli steno, iz katere je buhnil v sobo velik plamen. Stena je bila sečljena le iz dveh vrst suhih deskov in je gorela sklamata. Ko je ogenj dobil dovolj zraka, da se močno razrasel, toda gasilci, ki so bili na to pripravljeni, so ga hitro udusili. Vendar je škoda okrog 10.000 dinarjev.

Na način izrednimi akcijami rezultat znašči v en gol razlike.

Vsi naši nadaljnji napor, da bi zmanjšali, so bili sprito ostre, skoraj grobe igre zmanj v prvo tekmo smo izgubili s 7:3 (2:5). Drugo tekmo smo igrali z najmodnejšim udelezenecem, turnirja ter po lepi in zagrizeni borbi zmanjali s 8:6 (4:4). Tudi v tretji igri smo prenagali močnost ekonomskehole z visokim rezultatom 9:4 (5:2). Z najboljšo razliko v golih smo na tem turnirju zazvili pr-

vo mesto pred L. in IL gimnazijo in ekonomsko šolo.

Nastavljen dan so nam gostolubni domačini razkazali množično v bližnjem okolju, v nedeljo pa ješčetek v zgodobusom na izet na Schwarzhau.

V pondeljek, 24. jan., smo odigrali zadnji dve tekmi v Kralju proti zelo dobrim ekipam (mladinskih prvakokovških, badeških, podzemskih, v malenem rokometu).

Tako v zadnjem delu v skorji so domači silovito napadli in z izredno takščeno igro pravili v vedost z nekaj golj razlike.

Vse naša volja in znamenje nam je doseglo proti razigranju in v zelo ostrim dozadom. Sele v drugem polku smo zazgrali dobro.

Prispevali so vse potrebno za hitro gašenje, nato pa odprli steno, iz katere je buhnil v sobo velik plamen. Stena je bila sečljena le iz dveh vrst suhih deskov in je gorela sklamata.

Ko je ogenj dobil dovolj zraka, da se močno razrasel,

toda gasilci, ki so bili na to pripravljeni, so ga hitro udusili.

Vendar je škoda okrog 10.000 dinarjev.

Ce bi stanovalci ne bili o

pravem času opazili dima in ne poklicali gasilcev, bi bil ogenj ponoči lahko usoden za vso hišo in stanovalec.

V. Cop

vo mesto pred L. in IL gimnazijo in ekonomsko šolo.

Nastavljen dan so nam gostolubni domačini razkazali množično v bližnjem okolju, v nedeljo pa ješčetek v zgodobusom na izet na Schwarzhau.

V pondeljek, 24. jan., smo odigrali zadnji dve tekmi v Kralju proti zelo dobrim ekipam (mladinskih prvakokovških, badeških, podzemskih, v malenem rokometu).

Tako v zadnjem delu v skorji so domači silovito napadli in z izredno takščeno igro pravili v vedost z nekaj golj razlike.

Vse naša volja in znamenje nam je doseglo proti razigranju in v zelo ostrim dozadom. Sele v drugem polku smo zazgrali dobro.

Prispevali so vse potrebno za hitro gašenje, nato pa odprli steno, iz katere je buhnil v sobo velik plamen. Stena je bila sečljena le iz dveh vrst suhih deskov in je gorela sklamata.

Ko je ogenj dobil dovolj zraka, da se močno razrasel,

toda gasilci, ki so bili na to pripravljeni, so ga hitro udusili.

Vendar je škoda okrog 10.000 dinarjev.

Ce bi stanovalci ne bili o

pravem času opazili dima in ne poklicali gasilcev, bi bil ogenj ponoči lahko usoden za vso hišo in stanovalec.

V. Cop

vo mesto pred L. in IL gimnazijo in ekonomsko šolo.

Nastavljen dan so nam gostolubni domačini razkazali množično v bližnjem okolju, v nedeljo pa ješčetek v zgodobusom na izet na Schwarzhau.

V pondeljek, 24. jan., smo odigrali zadnji dve tekmi v Kralju proti zelo dobrim ekipam (mladinskih prvakokovških, badeških, podzemskih, v malenem rokometu).

Tako v zadnjem delu v skorji so domači silovito napadli in z izredno takščeno igro pravili v vedost z nekaj golj razlike.

Vse naša volja in znamenje nam je doseglo proti razigranju in v zelo ostrim dozadom. Sele v drugem polku smo zazgrali dobro.

Prispevali so vse potrebno za hitro gašenje, nato pa odprli steno, iz katere je buhnil v sobo velik plamen. Stena je bila sečljena le iz dveh vrst suhih deskov in je gorela sklamata.

Ko je ogenj dobil dovolj zraka, da se močno razrasel,

toda gasilci, ki so bili na to pripravljeni, so ga hitro udusili.

Vendar je škoda okrog 10.000 dinarjev.

Ce bi stanovalci ne bili o

pravem času opazili dima in ne poklicali gasilcev, bi bil ogenj ponoči lahko usoden za vso hišo in stanovalec.

V. Cop

vo mesto pred L. in IL gimnazijo in ekonomsko šolo.

Nastavljen dan so nam gostolubni domačini razkazali množično v bližnjem okolju, v nedeljo pa ješčetek v zgodobusom na izet na Schwarzhau.

V pondeljek, 24. jan., smo odigrali zadnji dve tekmi v Kralju proti zelo dobrim ekipam (mladinskih prvakokovških, badeških, podzemskih, v malenem rokometu).</p

O Trdinovih krčmah in Maranetovi Marički iz Št. Petra

V skoraj tridesetih letih, ki jih je preživel Trdina na Dolnjem, »v tej glavnini najemnica Katarina Lesar. Pisatelju bilo zelo všeč, ko mu je ob nekem obisku Lesarica postavila na mizo cvetje. Pohvalil jo je, češ da so Dolenjske dosti prijaznejše kakor Gorenjske.

Potupoč proti Toplicam se je rad ustavljal pri umnem in poštenem krčmarju Jeriču v Dol. Straži, kjer je danes Petrova gostilna. Trdina je o njem slišal veliko lepega, še preden ga je spoznal. Potem se je prepričal, da toči v resnici dobro vino in je tudi zapisal v bajki Zaklad. Jerič je bil sicer krojač, pa je tudi točil vino.

Marsikaj zamisilega je slišal, kadar je bil gost gostilničarke Čampovke v Spod. Kamencu, ali radozajnega samouka Jožeta v Jablanu ali bogatega Rusa v Mirni peči, ki se mu je po domače reklo pri Sosedcu. Danes je tam Potočarjeva gostilna.

Zelja, zvedeti kaj več o Prešernu, ki je med leti 1853-40 zahajal na obiske k prijatelju Smoletu na Prežek, pa je večkrat gnala Trdino k Ivanu Petru v Gotovo vas. Ta je bil v mladih letih oskrbnik na Prežku, v Trdinovih časih pa je bil tajnik šmihelske občine in je imel hkrati gostilno takoj za mostom čez Težko vodo, na desni strani. Hišica je bila med zadnjo vojsko prorušena.

Kje je bila Crnetova gostilna, v kateri so se ustavljali vozniki na poti čez Gorjance v Belo krajino in tudi pisanjeti, mi ni znano.

Tudi na poti proti Sentjerneju je bilo nekaj vabljivih »stacionov«. Kjer je danes visoka Medvedova hiša (Ločenska cesta, nasproti Koširjeve gostilne), je svoje dni stala nizka lesena hiša, kjer se je reklo pri Kočičaževi. Tudi tu so se radi ustavljali predvsem furmani. V Ločni so lačnega popotnika vabili okusno pripravljeni raki gostilne Franca Jermana. Tudi te hiši ni več, nova pa je zgrajena nekaj metrov bliže mestu. Po gostilničarjevi smrti se je Trdina poročil z vdom in z njim prvečno prezivil skoraj 10 let. Prvega moža svoje žene pa je upodobil kot krčmarja Permana v že imenovanem zakladu. — V St. Peteru, današnjem Otočcu, je na lev strani ob cesti vabilo gostilna bogatega Gašperčka, to

Prva leta bivanja na Dolnjem je večkrat krenil v bližnjo Cegelnico — Trdina je imenuje rajši z lepim starim imenom Lastovče. Tu je na današnji številki 17 v

Tukaj odrežite —

NAROČILNICA

Naročam 1 izvod tedenika »DOLENJSKI LIST« na naslov:

Ime in priimek: _____
Poklic: _____
Kraj: _____
Pošta: _____

Casopis pošljite na gornji naslov od dne _____
naprej. — Naročino bom redno plačeval po položnici — osebno — četrstetno — polletno
— celoletno vnaprej (nepotrebno prečrpatje). Naročilnica velja do moje pisменe odpovedi lista.

Dne _____

lastnoročni podpis

Fran Levstik:

Martin Krpan

Krpan mu odgovori. »Če nisi z Bogom še spravilen, urno s'eni, kar imaš; moja misel ni, dolgo čakati, mudi se mi domu — peč; tvoje besede so mi obudile v srcu živo željo do svoje koče in do svoje peči; ali poprej veni — ne p'jem, da tebi vzamem glavo. Pa ne z'meri! To mi je naročil moj gospod, cesar; ja nisem vedel ne zate ne za tvoje velikanstvo in za vse krvave pobeje. Prijezdi bliže, da si podava roke; nikoli si jih nisva poprej, nikoli si jih ne bova pozneje; ali pravijo, da Bog nima rad, če pride kdo z jeko v srcu pred sodni stol.«

Velikan se nekoča začudi, ko to sliši. Naglo prijezdi ter mu poda svojo debelo roko. Krpan mu jo pa tako stisne, da precej kri izza nohtov udari.

Brd je mal, zareži, a vendar nič ne pravi, ampak misli si: ta je hud in močan; pa kaj bo — kmet je kmet; saj ne zna bojevati se, kakor gre junakom.

Urno zasukneta vsak svojega konja in dirjata si od daleč zopet naproti. Brdavs visoko dvigne meč, da bi že o prvem odsekjal sovražnico glavo; ali ta mu urno podstavi svoj kij, da se meč globoko zadere v nehko lipovino; in preden ga velikan more izdreti, odjaha Krpan z mal kobilice, potegne Brdava na tla, pa ga položi, kar bi otrej v zibel deval, ter mu stopi a vrat in reče: »No, zdaj pa le hitro — noli en očenašk ali dva pa svojih grehov se malo pokesaj; izpovedal se ne boš več, nimam časa dolgo odlašati, mudi se mi domu

za peč; znaj, da komaj š kam, da bi zopet s' al skovodje in vsa prva gospoda s Krpanom, spregocudo, ko bi zbolela na potu, ki poje na Vrhu pri Sveti Trojici.« To izreče pa vzame počasi mesarico ter mu odseká glavo in se vrne proti mestu.

Dunajčarje, ki so do zdaj le od daleč gledali, pridero k njemu, tudi sam cesar mu pride naproti in ga objame spričo ljudstva, ki je vpilo na vse z njoi Izhalj bi že bil; saj Mretačka je bila takoj: »Krpan je nas otel! Hvala Krpanu, dokler bo Dunaj stal!«

Krpanu se je to kaj dobro zdelo, da j. dosegel toliko čast, in držal se na svoji kobilici, kakor bi vsod so me vprašali, kakšno kramo prodajam. To šel v gostje rabiti. Saj je tudi lahko; še tu med je presneto slaba krama, babo po svetu prenašati!

Nam, če kdo kakoge lepočka ali belouško ubije, že In ko bi se zdaj na cesti nama spet takakega ve ne, na kateri s' m bi jo obesil, da bi jo videlo nakretilo, vaši hčeri in pa meni? Od tukaj do Vrha več ljudi.

Ko priča jo v cesarsko poslopje vsi krivoj kobilica ima pa samo eno sedlo! Pa tudi ne bi bilo

skovodje in vsa prva gospoda s Krpanom, spregocudo, ko bi zbolela na potu, nad kamnitom mizo na vrtu; zato je tudi ni bilo Sam ne vem, kako bi vendar, da bi ne bilo napak, zraven, poslušala pa je za vrat, kakor imajo žen-Bogu in dobrim ljudem pa všeč. Vašega dekleta ske navado, ki bi rade vse izvedele. Ko sliši, da sem že videl. Če je tudi še takoj pametna, kakor je cesar ponujal Krpanu svojo hčer v zakon, pride tudi lepa, potlej naj se le skrije moja babnica pred njo ona in pravi: »Ne boš je imel, ne! Lipo si mi izv vseh reč. Dobrote res da je navajena, tistega ne pridil; hčere ti pa ne dam! Ljububezni moj mož, bom dejal, ker je od bogate hiše doma; pa saj na menda da ti je kri v glavi zavrela — ne morem ti v Rhu pri Sveti Trojici spet nismo zgolj berači; pri dobrega reči — da govorš takje besede, ki sam do nas tudi skozi vse leto visi kaj prekajenega na raž-bro veš, da so prazne ena in druga. Pa tudi vas najnu. Samo to ne vem, kako bo. — Nesla sva bila bo sram, vas, gospode! Grdo je takó, da se mora z Marjeto v oprtnih koščeh enkrat grozdje v Trst, kmet za vas bojevati! Še dandanes bi lipa lahko

Nazaj gredé mi je bila pa ona zbolela na potu. Tako se mi je sitno zdelo, da vam ne morem povediti. Rajši bi imel, da bi se mi bili utrgali v cerkvi naramnicami, ne kmalu, takrat ko bi ravno bil opitni koš, koš pa na pleči ter sem koračil mastito

majhna kakor deklina trijantih let — pa jih je nadloga vendar imela že trideset, ko sva se jemala

težka tedaj ni bila; ali kamor sem prišel, potlej pa sreča, kakor takim gre! Krpan se je pa držal, da je bil skoraj hudem vremenu podoben. Kakor bi se za Mokrcem bliskalo, tako je streljal z očmi i pod srditega čela; obrvi so mu pa sršele ko dve metli.

Da te treni, kakor je bilo vsem okoli njega čudno pri sreči! Še cesar je plaho od strani gledal, cesar!

Pa ve... ker s' bila vedno velika prijatelja, zato se počasi predvrene in reče mu: »Krpane, le ti molči, midva bova že naredila, da bo prav!«

Na te besede prime za kljuko, pa kakor da bi hotel iti,

Vzgojna svetovalnica

B. L. iz C.

Vprašujete, zakaj ni ostrejše cenzure pri filmih, ki so neprimerne za mladino?

Vem, da ustrežem tudi drugim, če povem nekaj besed o tem, kako je s kinom, ki ga mladina tako rada obiskuje in gleda včasih neprimerne filme.

Nedvomno drži, da imajo filmi vzgojno poslanstvo tudi za mladino, seveda če so psihološko utemeljeni, umetniško vredni in po idejni vsebinai pozitivni. Načinoma je mnenje, da bi moral mladini prepovedati obisk filmov. Prepovedati, da se mora včasih razumeti film; prizori, ki jih vsebino menijo na platnu, prej skočijo kot koristijo. Sicer sam rešilo situacijo bolje od staršev, ko — zaspijo. Filmov za predšolsko mladino je prav malo. Tudi šolski staršev je, da skrbno pazijo, kakšne filme obiskuje mladina v to, da se bo sam navdil ločiti zrno od plevela. Tega kritičnega odnosu pa otrok ne more dobiti, če mu prepovemo obiskovati filmske predstave, pač pa je treba preprečiti škodljive posledice filma in tu je razgovor s starši ali vzgojitelji (učitelji in profesorji slovenščine, filmski krožki, mladinska organizacija, itd.) nujno potreben. Dolžnost staršev je, da skrbno pazijo, kakšne filme obiskuje mladina, da se ne zmenijo in mislijo, da je film že dober če ni prepopovedan. Zal, temu ni takoj starši, da mora mati po opravkih, otroka pa

pošlje v kino in se ne zamama, kakšen je film, ali je primeren za njenega otroka, in kakšne posledice ima skodljiv film za mlado rast. Primeren film je otroku nagrada za delo; zatočišče pa ne sme biti slab film, kjer se izživila v nagonih najnižje vrst. Res je tudi to, da mladina hodi v kino in obiskuje katerikoli film zato, ker ji po šolskem delu ne nudimo boljše zabave. Na Danskem in v Angliji so uvelji posebne vladne komisije za otroški film. Statistika in Angliji po veletole: Od 7 milijonov otrok jih devet deset redno obiskuje film enkrat tedensko, 1.700.000 redno po dvakrat tedensko, nad pol milijona pa po trikrat v letu; sledijo torej redno predsedijo 8 ur v kinu — to je dva šolska dneva dnevnega Svicarski pedagog Schwarz ugotavlja, da so za to predvsem starši, če otroci obiskujejo slave filme, ki jih pogosto privodejo v kriminal. Res je da pri nas mnogo ugotavljam, premalo pa storimo glede rešitve tega resnega vprašanja. Vsekakor je nujno, da osnemo posebne komisije, ki bodo tudi v manjših krajinah cenzurirale neprimerne filme, čeprav nimajo gesla »Mladini neprimerne« — od zgoraj!! — an.

Praprot je koristna rastlina

Drugje po svetu ne gledajo

na praprot tako omalo-

ževalno, kakor pri na-

sti, kjer so zdravilo uporabljanje

so krovki.

Njen

zdravilno vrednost so poznali

z vavnim

časom.

Sveti

je

zdravilno

vrednost

z vavnim

časom.

Praprot pripravljajo v Sibiriji nadomestek za drag kitajski čaj. Pa same kot hranivo, tudi kot zdravilo se uporabljajo, da kje kvečenju uporaben za streljo. Ljudje v francoski pokrajini Normandiji pa mejejo načinoma na kuhinje, ki jih mažejo na kruh, kajti v njih je precej sladkorja. V Sibiriju spet mesejo praprotne korenine s sladom pri izdelovanju piva. V Indiji nekateri korenini uporabljajo na Kitajskem za ustavljanje krvi. Tudi v gospodarstvu je uporabljajo, ker ima dobro lastnost konzerviranja. V Angliji zavajajo sadjarje in trgovci sadje v praprotne listje, ker ga ohranjuje svežega in obvaruje pred plesnobo in gnitjem. Prav tako shranjujejo krompir v klečih, ki so obložene z listjem te koristne rastline.

praproti pripravljajo v Sibiriji nadomestek za drag kitajski čaj. Pa same kot hranivo, tudi kot zdravilo se uporabljajo, da kje kvečenju uporaben za streljo. Ljudje v francoski pokrajini Normandiji pa mejejo načinoma na kuhinje, ki jih mažejo na kruh, kajti v njih je precej sladkorja. V Sibiriju spet mesejo praprotne korenine s sladom pri izdelovanju piva. V Indiji nekateri korenini uporabljajo na Kitajskem za ustavljanje krvi. Tudi v gospodarstvu je uporabljajo, ker ima dobro lastnost konzerviranja. V Angliji zavajajo sadjarje in trgovci sadje v praprotne listje, ker ga ohranjuje svežega in obvaruje pred plesnobo in gnitjem. Prav tako shranjujejo krompir v klečih, ki so obložene z listjem te koristne rastline.

praproti pripravljajo v Sibiriji nadomestek za drag kitajski čaj. Pa same kot hranivo, tudi kot zdravilo se uporabljajo, da kje kvečenju uporaben za streljo. Ljudje v francoski pokrajini Normandiji pa mejejo načinoma na kuhinje, ki jih mažejo na kruh, kajti v njih je precej sladkorja. V Sibiriju spet mesejo praprotne korenine s sladom pri izdelovanju piva. V Indiji nekateri korenini uporabljajo na Kitajskem za ustavljanje krvi. Tudi v gospodarstvu je uporabljajo, ker ima dobro lastnost konzerviranja. V Angliji zavajajo sadjarje in trgovci sadje v praprotne listje, ker ga ohranjuje svežega in obvaruje pred plesnobo in gnitjem. Prav tako shranjujejo krompir v klečih, ki so obložene z listjem te koristne rastline.

praproti pripravljajo v Sibiriji nadomestek za drag kitajski čaj. Pa same kot hranivo, tudi kot zdravilo se uporabljajo, da kje kvečenju uporaben za streljo. Ljudje v francoski pokrajini Normandiji pa mejejo načinoma na kuhinje, ki jih mažejo na kruh, kajti v njih je precej sladkorja. V Sibiriju spet mesejo praprotne korenine s sladom pri izdelovanju piva. V Indiji nekateri korenini uporabljajo na Kitajskem za ustavljanje krvi. Tudi v gospodarstvu je uporabljajo, ker ima dobro lastnost konzerviranja. V Angliji zavajajo sadjarje in trgovci sadje v praprotne listje, ker ga ohranjuje svežega in obvaruje pred plesnobo in gnitjem. Prav tako shranjujejo krompir v klečih, ki so obložene z listjem te koristne rastline.

praproti pripravljajo v Sibiriji nadomestek za drag kitajski čaj. Pa same kot hranivo, tudi kot zdravilo se uporabljajo, da kje kvečenju uporaben za streljo. Ljudje v francoski pokrajini Normandiji pa mejejo načinoma na kuhinje, ki jih mažejo na kruh, kajti v njih je precej sladkorja. V Sibiriju spet mesejo praprotne korenine s sladom pri izdelovanju piva. V Indiji nekateri korenini uporabljajo na Kitajskem za ustavljanje krvi. Tudi v gospodarstvu je uporabljajo, ker ima dobro lastnost konzerviranja. V Angliji zavajajo sadjarje in trgovci sadje v praprotne listje, ker ga ohranjuje svežega in obvaruje pred plesnobo in gnitjem. Prav tako shranjujejo krompir v klečih, ki so obložene z listjem te koristne rastline.

praproti pripravljajo v Sibiriji nadomestek za drag kitajski čaj. Pa same kot hranivo, tudi kot zdravilo se uporabljajo, da kje kvečenju uporaben za streljo. Ljudje v francoski pokrajini Normandiji pa mejejo načinoma na kuhinje, ki jih mažejo na kruh, kajti v njih je precej sladkorja. V Sibiriju spet mesejo praprotne korenine s sladom pri izdelovanju piva. V Indiji nekateri korenini uporabljajo na Kitajskem za ustavljanje krvi. Tudi v gospodarstvu je uporabljajo, ker ima dobro lastnost konzerviranja. V Angliji zavajajo sadjarje in trgovci sadje v praprotne listje, ker ga ohranjuje svežega in obvaruje pred plesnobo in gnitjem. Prav tako shranjujejo krompir v klečih, ki so obložene z listjem te koristne rastline.

praproti pripravljajo v Sibiriji nadomestek za drag kitajski čaj. Pa same kot hranivo, tudi kot zdravilo se uporabljajo, da kje kvečenju